

A KSZ-ALAPSZERVEZETEK MUNKAMÓDSZERÉRŐL A SZOCIALISTA ÖNIGAZGATÁS RENDSZERÉBEN

Az öngazgatású szocialista demokrácia politikai rendszere továbbfejlesztésének egyik központi kérdése a szocialista társadalom szubjektív tényezője szerepének és tevékenységi módjának, s külön a Kommunista Szövetség eszmei és politikai szerepe kiteljesítése módjának és eszközeinek meghatározása. Lényegében politikai rendszerünk és a szubjektív szocialista erők tevékenységi formáinak és módszereinek a társadalmi-gazdasági és termelési viszonyokban végbemenő változásokhoz és az öngazgatási rendszer összességének igényeihez való hozzáidomításáról van szó.

Ez a kérdés nemcsak az általános társadalmi érdekek szempontjából jelentős a Kommunista Szövetség számára, hanem azért is, mert mind a Kommunista Szövetség, mind a társadalom összes szubjektív szocialista ereje helyzetéhez, szerepéhez és tevékenységi módjához kötődik. Mi több, azt mondhatjuk, hogy éppen a Kommunista Szövetség helyzetének és tevékenységi módjának az öngazgatásilag társult munka és a küldöttrendszer — mint a társadalmi öngazgatás új, demokratikus formája — körülményeihez és szükségleteihez való hozzáidomítása a politikai rendszer további építésének legsarkalatosabb kérdése.

Lényegében arról van szó, hogy a Kommunista Szövetség milyen módon tevékenykedhet sikeresebben a politikai rendszeren, s annak öngazgatási és demokratikus intézményein belül. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a Kommunista Szövetség nem tevékenykedhet kívülről, nem dönthet a dolgozók nevében, s nem is várhatja el tőlük a pártszervezetek álláspontjainak végrehajtását, ám nem is különítheti el magát a szocialista öngazgatás rendszerében meghozott döntésektől. A Kommunista Szövetségnek tehát szervezettebben kell jelen lennie a társult munkában és a küldöttrendszerben, hathatóbban és eredményesebben kell foglalkoznia a társadalmi-politikai szervezetek, a küldöttségek, a küldöttek, az öngazgatási szervek és testületek munkájának tartalmával, főként ami a konkrét döntések meghozatalát illeti. Természetesen nem olyan értelemben kell közreműködnie a döntéshozatali folyamatban, hogy észrevételeket tesz a

döntések szövegére stb., hanem politikailag kell viszonyulnia a felvetett és megoldásra váró kérdésekhez; a Kommunista Szövetségnek a dolgozókkal együtt kell felmérnie a problémákat, felkutatni a megoldásokat és vállalni a felelősséget, kezdeményeznie és szorgalmaznia kell a nyitott kérdések megoldását, de egyszersmind meg is kell hallgatni a társadalom felől érkező kezdeményezéseket.

A Kommunista Szövetség ilyen irányú tevékenysége fejlesztésének egyik alapfeltétele a pártalapszervezetek további erősítése és arra való képesítése, hogy a szocialista öngazgatás rendszerén belül eredményesebben munkálkodjanak a dolgozók mozgósításán és alkotó tevékenységük irányításán.

A továbbiakban e kérdés egyik-másik időszéri. vonatkozásairól szeretnénk szólni, figyelembe véve az eddigi tapasztalatokat és ismereteket (különös tekintettel az újvidéki pártszervezet eddigi gyakorlatára és tevékenységére), a JKSZ X. kongresszusának dokumentumait és a JKSZ XI. kongresszusának előkészületeihez elkészített eszmei-politikai alapokat.

Az alkotmány és a társult munkáról szóló törvény alapjain nyugvó szocialista öngazgatás, mint egységes és átfogó termelési és társadalmi viszony építése, tág működési területeket nyit a Kommunista Szövetség előtt a társadalmi élet és munka valamennyi területén. Azáltal, hogy az eszmei-politikai harc súlypontját az öngazgatásilag társult munka egészében vett struktúrájába, az öngazgatási megegyezés és a társadalmi megállapodás folyamataiba, valamint a döntéshozatal delegátusi bázisába helyezük át, feltételeket teremtünk ahhoz, hogy a Kommunista Szövetség reális társadalmi erőként ténykedjen a politikai rendszerben, szorosabban kötődjék az életfolyamatokhoz és tartalmilag közvetlenebbül forduljon a valós társadalmi problémák felé.

A Kommunista Szövetségnek a társadalmi szervezet egészében betöltött helye feltételeket igényel, s egyszersmind teremt is ahhoz, hogy lényegileg módosítsa munkamódszereit, azt a módot, amellyel megvalósíthatja és meg is kell hogy valósítsa vezető társadalmi szerepét azok között a körülmények között, amikor a munkásosztály és a dolgozók élére kell állnia szervezett öntevékenységükben, meg kell hogy könnyítse nekik, hogy a maguk erejéből és önmagukért érvényesüljenek, s hogy építsék azt, ami tartós és jelenlegi igényeiknek és érdekeiknek megfelel.

A társult munka alapszervezeteiben, a munka és az eszközök termelési-gazdasági és öngazgatási integrációja területén, a küldöttrendszerben, az érdekszerveződés szférájában végbemenő társadalmi-gazdasági folyamatok, főként ami a jövedelemmel való rendelkezést és a szocialista öngazgatási viszonyok fejlődését illeti, az öngazgatási döntéshozatal tényezőinek valódi és mindenre kiterjedő részvállalását igénylik. Ez a részvállalás nem szorítkozhat szűk keretek közé, hanem a munkásosztály és a dolgozók érdekeinek általános összefonódásáról alkotott tudaton kell alapulnia, tehát egyszersmind az élő öngazgatási folyamatban fennálló érdekek és szükségletek tiszteletben tartásának és folyamatos egyeztetésének szükségszerűségén is. A társadalomszervezés és

az emberek közötti humánusabb és igazságosabb viszonyok építésének e bonyult folyamatában a Kommunista Szövetség tevékenységének módjai és módszerei túllépik az intézményes kereteket, s az eszmei harc és az alkotó jellegű politikai akció kérdéseként merülnek fel.

A szocialista öngazgatás történelmi lényege és gyakorlati társadalmi értelme abban rejlik, hogy a dolgozók úrrá lesznek munkájuk feltételein és eredményein, érdekeik a társadalom egész anyagi és kulturális fejlődésének alapvető mozgatóereje és döntő tényezője lesznek. A társult, öngazgatásilag és társadalmilag és politikailag szervezett dolgozók társadalmi tulajdonán alapuló alkotó öntevékenységéről van szó, a dolgozók közvetlen és tevékeny bekapcsolódásáról a társadalmi ügyek intézésébe mindenütt, ahol az érdekek kialakulnak és összehangolódnak, a jogok és köteleességek megvalósulnak. Köznapi gyakorlatunk nyelvén ez azt jelenti, hogy a dolgozói gyűlések, az öngazgatási szervek, a küldöttségek és küldöttek, a szakszervezet, a Szocialista Szövetség és a többi szervezett szocialista erő társultmunka-alapszervezetekben és más öngazgatási szervezetekben és közösségekben végzett munkájának tartalmától és módjától függ mind az öngazgatásilag társult munka eredményeinek összessége, mind pedig a viszonyok jellege társadalmi életünk valamennyi szférájában.

Ilyen körülmények között a Kommunista Szövetség, főként alapszervezetei tevékenységének mindenekelőtt a dolgozók arra való képességének kibontakoztatására kell összpontosulnia, hogy maguk rendezzék be viszonyaikat, közös ellenőrzés alá helyezték önnön egzisztenciájuk társadalmi viszonyainak összességét, a termelést és az elosztást, amiben nem válthatja fel őket sem az állam, sem bármely politikai szervezet. Szükség van rá, hogy a Kommunista Szövetség eszmei-politikai tevékenységének összességével serkentse és helyes irányba terelje az osztály egybefűződésének és öntevékenységének újabbnál újabb formáit és tartalmait, s a társadalmi-politikai szervezetekben, valamint a társadalmi és öngazgatási szerveződés egyéb formáiban közvetlen jelenlétével és politikai befolyásával képesítse a dolgozókat, s erősítse uralkodó helyzetüket az öngazgatási és politikai döntéshozatal folyamatában, az öngazgatási szerveződés valamennyi szintjén.

A KSZ-alapszervezetek szerepe mindebben nem csupán és elsősorban az, hogy meghatározzák a fejlődés irányait és céljait, hanem mindenekelőtt meg kell érteniük és eszmei-politikai szempontból tudatosítaniuk kell azokat az osztály hosszú távra szóló érdekeinek megfelelően, s aztán ezen az alapon kell kezdeményezniük és serkenteniük a társadalmi-politikai szervezetekben és az öngazgatási testületekben a dolgozók eszmecseréjét a konkrét problémákról és aktív részvállalásukat a megoldások felkutatásából, valamint megállapodásukat az akcióról, harcolva azokért az álláspontokért, amelyek a dolgozók érdekeit és szükségleteit juttatják kifejezésre, s amelyeket a dolgozók magukénak elfogadnak. A KSZ-alapszervezetek eszmei-politikai ténykedésüknek olyan tartalmat és irányt kell hogy adjanak, amely hozzásegíti a dolgozókat ahhoz, hogy a társa-

dalmi-politikai szervezetek munkája révén, s az öngazgatási megnyilatkozás formáiban, valamint a politikai álláspontok kidolgozásának folyamatában érvényre juttassák magukat, önszerveződést végezzenek, magukat és szervezeteiket is egyaránt formálva.

A pártmunka alapsejtjei tevékenységének ilyen módja és szerepe megköveteli, hogy eszmeileg és politikailag mozgékonyak legyenek, közvetlen tevékenységet fejtsenek ki a dolgozók körében, saját környezetük társadalmi-politikai és öngazgatási életében, de egyszersmind folyamatosan ápolják a bíráló viszonyulást is, mind önmaguk iránt, mind pedig az iránt, amiről és ahogyan tárgyalnak és döntenek az öngazgatási testületekben, a küldötti döntéshozatal valamennyi pontján, mindenkor a szocialista öngazgatási viszonyok lényegének és tartalmának szemszögéből. A pártszervezeteknek és a kommunistáknak a politikai helyzet és az öngazgatási viszonyok fejlettsége állandó bíráló elemzésével, a munka nyilvánosságával, az álláspontok elvi tisztaságával, osztályirányulttsággal és konkrét akciókkal módszeresen és szüntelenül kell ápolniuk a dolgozók alkotókészségét és tömeges kezdeményezéseit, de egyszersmind el kell fogadniuk azok bírálatait is. Mindez azt igényli, hogy a pártszervezetek akciójuk egészével és egész felépítésükkel vegyék ki részüket a dolgozókkal együtt a problémák felméréséből és megoldásából, a dolgozók öngazgatási szerveződésének és tevékenységének formáiban. Ilyen irányú tevékenységük serkentése céljából a KSZ-alapszervezeteknek szilárdan be kell épülniük a dolgozói tömegekbe, rugalmasabb, változatosabb és célravezetőbb szervezeti formák bevezetésével, s eszmei-politikai és cselekvési szempontból világosan meghatározott munkatartalmakra való összpontosítással. Változatos munkaformákkal (bizottságok, munkacsoportok, üzemekben, váltásokban szervezett akciómegbeszélések stb.) le kell döntenünk a kommunisták tevékenységében fennálló szűk szervezeti határokat, s a kommunistákat be kell vezetnünk élet- és munkakörülményeik tényleges problematikájába. A küldöttségekbe, öngazgatási szervekbe, munkásellenőrzésbe stb. választott kommunistáknak gyakrabban kell összeülniük vélemény- és tapasztalatcsere, egy-egy kérdéssel és problémával kapcsolatban, kezdeményezniük kell a pártülések előkészítését, s ezeken tevékenyen részt kell venniük.

Hogy a Kommunista Szövetség alapszervezetei eredményesebben működhessenek a politikai rendszerben, annak öngazgatási és demokratikus intézményeiben munkájuk eszmei-politikai tartalmának sokkal inkább az egész társadalom felé kell fordulnia. Azon kívül, hogy környezetük problémáival foglalkoznak, munkájuknak ki kell terjednie a község és a tágabb társadalmi-politikai közösségek gazdasági és társadalmi életének és fejlődésének valamennyi lényegbe vágó kérdésére is. Ez azt jelenti, hogy munkájukat ki kell terjeszteni a küldöttségek és a küldöttek, az öngazgatási érdekközösségek, a társadalmi-politikai közösségek, ezek szervei és testületei stb. munkájának tartalmára is.

A társult munka és a küldött-, illetve politikai rendszer belső eszmei-politikai erejét alkotó pártszervezetek és kommunisták tevékenysége az

egyedüli, ami megfelel épülő társadalmunk viszonyai természetének és lényegének. Bennük a problémákat nem rezolúciókkal, irányelvekkel, a pártszervezetek utasításaival oldják meg — ezekkel nem is lehet —, hanem csakis a dolgozók öngazgatási és társadalmi-politikai döntéshozatalának formáiban a többség által megszavazott öngazgatási és egyéb társadalmi döntések alapján, amelyeknek meghozatalában a többi dolgozóval és ezeknek társadalmi-politikai és társadalmi szervezeteivel együttesen és egyenrangúan a pártszervezetek és a kommunisták is részt vesznek.

Ilyen körülmények között a pártüléseknek nem lehet az a célja és az az értelme, hogy merev politikai álláspontokat alakítsanak ki és kész megoldásokat kínáljanak a problémákra, még kevésbé, hogy feladatokat oldjanak meg és hagyjanak jóvá az öngazgatási testületek és a társadalmi-politikai szervezetek számára, hanem az, hogy megállapodást alakítsanak ki a pártszervezet és a kommunisták részvételéről és együttműködéséről a döntéshozatalban a küldöttrendszer keretében és a társadalmi-politikai szervezetekben, azért, hogy mozgósítsák a dolgozókat és alkotó öntevékenységüket a társadalmi viszonyok fejlesztésére összpontosítsák. A pártüléseken kialakított megállapodások és ismeretek szellemében kell munkálkodniuk és eljárniuk a kommunistáknak a demokratikus véleménycserében és a lehetőségek megválasztásában az öngazgatási testületekben és másutt, ahol öngazgatási és más társadalmi döntések születnek. A Kommunista Szövetség alapszervezetei és tagjai csupán a többi társadalmi-politikai szervezettel, öngazgatási szervvel és küldöttséggel együttműködésben teremthetnek valódi kapcsolatot a dolgozók érdekeivel és vállalhatnak felelősséget az adott környezetben uralkodó állapotokért és viszonyokért, nemkülönben a döntésekért, amelyeknek meghozatalában közreműködnek.

S ezért a pártüléseken a döntéshozatali folyamatnak nyitottnak kell lennie az élet problémái iránt; az üléseket úgy kell megszervezni, hogy ne mindig előre kidolgozott anyagokról és határozatokról folyjon a vita, hanem a kommunisták ismertessék a tapasztalt értesüléseket és problémákat, valamint azokat a kérdéseket, amelyeket azokban az öngazgatási testületekben és szervezetekben kellene rendezni, amelyekben ténykednek. Ezekből az értesülésekből, ismeretekből és véleményekből, valamint a pártülés többi részvevőjének felszólalásából kell levonni a következtetéseket, rögzíteni a politikai álláspontokat a kommunistáknak az öngazgatási szervek, a küldöttségek és a társadalmi-politikai szervezetek munkájában való részvételéhez.

Az ülésekre tehát szükség van, de nem azért, hogy „pusztán” pártkérdésekkel foglalkozzanak, mert ilyen kérdések valójában nem is léteznek, ha a Kommunista Szövetség a forradalmi akció szervezeteként cselekszik, hanem azért, hogy azokon megtárgyaljuk, hogyan és miként dolgozunk az öngazgatási szervekben, a küldöttségekben és a társadalmi-politikai szervezetekben, milyen problémákkal találják szemben magukat a dolgozók az érdekegyeztetés és az öngazgatási döntéshozatal folyamatában,

s megállapodásra jussunk, milyen kezdeményezéseket kell tenni e problémák megoldása érdekében. A Kommunista Szövetség alapszervezeteinek és tagjainak tehát ott kell lenniük, ahol politikai harc és akció folyik a társadalmi tudat és a társadalmi viszonyok átformálásáért, következésképpen ott is, ahol az öngazgatási és politikai döntések születnek. E célnak, a KSZ-alapszervezetek és tagok ilyen szerepe és funkciója megvalósításának kell szentelni a pártüléseket, s ezeken az üléseken a konkrét megbeszéléseket. Ha így dolgoznak a Kommunista Szövetség alapszervezetei és tagjai, csökkenni fog annak igénye is, hogy a pártüléseken általános álláspontokat és elvi irányvonalakat fogadjanak el, vagyis több konkrét megállapodásra kerül majd sor arra vonatkozólag, hogy miként befolyásolhatják a kommunisták meghatározott gyakorlati kérdések megoldását, s több demokratikus, s a dolgozók érdekein alapuló döntés születik majd a társadalmi-politikai és a társadalmi szervezetekben, amelyeknek meghozatalában a pártszervezetek és a kommunisták is részt vesznek.

A KSZ-alapszervezeteknek a szocialista öngazgatású rendszeren belüli tevékenységének koncepciója tehát nem jelenti azt, hogy az alapszervezetekben a dolgozók, ezek öngazgatási szervei és intézményei nevében és azok helyett kell cselekedniük, hanem azt, hogy tudással, az érvek erejével, osztálykövetkezetességgel küzdenek és oda hatnak, hogy a dolgozók döntései olyanok legyenek, hogy mindig előbbre és előbbre vigyék a szocialista öngazgatási viszonyokat, s ennek alapján az egész társadalom fejlődését. Ellenkező esetben a pártszervezetek és a kommunisták arra a sorsra jutnak, hogy a társadalmi történések peremére szorulnak, s a deklaratív állásfoglalások és felhívások mellett maradva vagy más erőknél engedik át a döntések konkretizálását, vagy pedig kívülálló erőként, direktívák útján kényszerítik ki a szocialista öngazgatási rendszeren kívül kialakított álláspontjaikat, ami természetesen degradálja a dolgozók és öngazgatási testületeik helyzetét és szerepét.

Élen járni természetesen azt jelenti, mint tudni és előre látni. Ahhoz pedig, hogy valaki tudjon és előre lásson, tanító, nevelő legyen, magának is állandóan tanulnia kell. Vonatkozik ez minden gondolati és tevékeny emberi csoportra, következésképpen — talán még inkább — a pártszervezetekre is. Ezeknek harcos, egységes és demokratikus kollektíváknak, a szó valódi értelmében közösségeknek kell lenniük, hogy élen jár-hassanak, s az eredményes megbeszélés színhelye, tevékeny tényezők legyenek a Kommunista Szövetség politikájának formálásában; a kollektív munka, az akcióhoz szükséges tapasztalat és ismeretszerzés, a véghez vitt akció eredménye összegezésének és elbírálásának stb. színhelye.

Mindez igényli a pártalapszervezetek és a KSZ-tagok szervezettebb és tartalmasabb eszmei képzését. Itt azonban nem hallgathatjuk el azt sem, hogy a tudatformálásban és az eszmei munka iránti viszonyulásban döntő szerepe van annak, hogy mit tartalmaz ez a munka. Az eszmei munka társadalmi értéke és indokoltsága ugyanis abban rejlik, hogy mennyiben alkalmazható a gyakorlatban, a pártszervezetek és a tagság különféle

akcióiban. Ennek a munkának tehát a gyakorlati munka irányadójának, eligazítójának kell lennie, egységes egésznek kell alkotnia a gyakorlattal, egy-egy közeg konkrét problémáival és a Kommunista Szövetség harcával. Az eszmei munka ezt a szerepét csak úgy töltheti be, ha olyan kérdéseket helyez előtérbe, amelyek a tudatosan angazsált tagság önkezdemenyezéséből és önálló cselekvési készségéből fakadnak. Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy nincs szükség az eszmei tevékenység irányítására, hanem azt, hogy a tagságra nem kívülről kell ráerőszakolni a témákat, nem a dolgozók megkerülésével kell összeállítani a programokat, tehát a dologra nem úgy kell tekinteni, mint afféle társadalmi felvilágosításra. Az eszmei munka nem szűkíthető le a politikai folyamatok propaganda jellegű megindoklására sem. Olyan tevékenység ez, amelynek teljes egészében a szocialista öngazgatási viszonyokért folytatott harc szolgáltatásban kell állnia, segítenie a legcélravezetőbb megoldások felkutatásában és alkalmazásában.

A Kommunista Szövetség és az egész társadalom eszmei munkája szempontjából döntő szerepe van annak a felismerésnek, hogy ennek a tevékenységnek ki kell tágítania a dolgozó emberek látókörét, aktív tudással kell felvértezni őket, hogy eszmeileg és politikailag felkészültebben még angazsáltabbak lehessenek. A termelési, társadalmi viszonyok jellege ugyanis elsősorban az embertől függ, aki a forradalmi változások élén áll, és aki az intézményesített öngazgatást nap nap után újabb életerővel táplálja. Ez a történelmi szükségszerűség arra kötelez bennünket, hogy bíráló módon viszonyuljunk az eszmei munka gyakorlati kérdéseivel, megszüntessük a válaszfalat a normatívák és a való élet között, és cselekedeteinkkel mind közelebb kerülünk szándékunkhoz és céljainkhoz.

A forradalmi tapasztalat azt mutatja, hogy az osztályérdekek serkentőleg hatnak az osztályöntudat alakulására, ha a dolgozók közvetlenül részt vesznek ezeknek az érdekeknek a megvalósításában. Más szóval: a dolgozók annál nagyobb érdeklődéssel és angazsáltsággal vesznek részt az eszmei munkában, minél inkább érzik, hogy az mindennapi harcukhoz ad útbaigazítást. Az eszmei munkát tehát tartalmilag közelebb kell hozni a konkrét kérdésekhez és a gyakorlati szükségletekhez, ami azonban korántsem jelenthet köznapi praktícizmust vagy dogmatizmust, ahogyan az egyeseknek tűnik. Korunk követelménye ugyanis, hogy az eszmei munkának alkalmazkodnia kell a közvetlen eszmei-politikai munka szükségleteihez.

A Kommunista Szövetség általános eszmei-politikai tevékenysége arra irányul, hogy bővítsé és elmélyítse társadalmunkban a szocialista demokráciát. Ezt a harcot nem vívhatjuk meg eredményesen, ha a Kommunista Szövetség alapszervezeteiben uralkodó viszonyok nem demokratikusok, ha munkájuk nem nyilvános, ha nincs meg a kellő mértékű alkotó szellemű véleményharc, s a kommunistáknak az álláspontok építésében és a döntések meghozatalában való széles körű részvétele, ha nem fejlett a tudat, a társadalmi helyzet és viszonyok módosításának stb. szolgálatában álló bíráló és önbíráló.

Társadalmi szerepünk következetes betöltése megköveteli, hogy a közösen kimunkált és rögzített álláspontokat és tennivalókat idejekorán végre is hajtsuk. Ez konkrét és lényegbe vágó kérdése akciónk hatékonyságának, az osztályhoz és a szocialista öngazgatás építéséhez való viszonyulásnak, ami megköveteli, hogy minden egyes pártszervezet és minden kommunista alkotó módon viszonyuljon a Kommunista Szövetség álláspontjaihoz és politikájához. Az akcióban, a Kommunista Szövetség álláspontjainak és politikájának további kimunkálása és konkretizálása során ki kell küszöbölnünk a nézetkülönbségeket, a félreértéseket, a tudatlanságot, az ellenállást, és közösen irányelveket kell kiépítenünk, amelyet aztán maradéktalanul meg is kell valósítanunk. Ez azt jelenti, hogy tudatosan és következetesen kell alkalmaznunk a demokratikus centralizmus elvét, új tartalmakkal gazdagítanunk, eredményesebben kell ápolnunk az egymás közti kapcsolatokat, főként egyfelől a tagok, az alapszervezetek és vezetőségeik, másfelől a Kommunista Szövetség szervei és testületei között.

Ahhoz, hogy tovább szilárdíthassuk a Kommunista Szövetség alapszervezeteinek helyét és szerepét a Kommunista Szövetség politikájának formálásában és végrehajtásában, arra s szükség van, hogy a Kommunista Szövetség szervei és testületei is módosítsák munkájuk és cselekvésük tartalmát és módszereit. Mindenekelőtt arra kell törekedniük, hogy nagyobb alapossággal és bírálóból szellemben fedjék fel a problémákat és jelenségeket, erősítsék a párton belüli eredményes kommunikáció fennálló formáit, s újabbakat is bevezessenek, önmaguk és az alapszervezetek között, s ezeken belül, nemkülönben a választott aktivisták és a tagság között stb. Mindez azt is megköveteli, hogy a szervek és testületek fokozzák álláspontjaik és határozataik tényleges életképességét és értékét, az álláspontok és határozatok megmunkálásának és meghozatalának demokratikus módját, valamint hogy még inkább képesítsék magukat arra, hogy a megbeszélte álláspontok és feladatok végrehajtásába minél több kommunistát, dolgozót, öngazgatási intézményt stb. vonjanak be, s ezeket is eszmei-politikai szempontból képesítsék és irányítsák.

Az öngazgatásilag társult munka és a küldötti döntéshozatal körülményei között a Kommunista Szövetség alapszervezeteinek szerepük betöltése közben azokat a lehetőségeket is ki kell aknázniuk, amelyeket a társadalmi-politikai szervezetek nyújtanak a munkásosztály és a dolgozók alkotó tevékenységének fejlesztésére, valamint arra, hogy a dolgozók forradalmi dinamizmusát ötvözzék a társult munka természetével. Erre annál is inkább szükség van, mert a társadalmi-politikai szervezetek — figyelembe véve a politikai rendszerünkben betöltött szerepüket és jellegüket — mindinkább azonosulnak a társult munkával, hiszen tág teret nyújtanak a dolgozók alkotó jellegű gyakorlatához, nemkülönben ahhoz, hogy az életükhöz fűződő kérdések széles skálájáról tárgyaljanak. Az osztály kezdeményező-készségének fejlesztése, s alkotói potenciáljai megnevesítése szempontjából főként a dolgozók azon szervezeti formái jelentősek, amelyek szorosabban fűződnek tevékenységük egyik-másik vo-

natkozásához; ilyen forma mindenekelőtt a szakszervezet. Ezeknek keretében általában a munka és az emberek közötti viszony azon konkrét kérdéseit tárgyalják meg, amelyekkel kapcsolatban az elvi és általános álláspontokon túlmenően gyakorlati megoldásokat kell keresni. Ezáltal nagyobb lehetőségek adódnak arra is, hogy az egész osztály érdekeit kielégítő megoldási lehetőségeket indítványozzanak demokratikusabb módon, általánosítsák az osztály öntevékenységének gazdag tapasztalatait, tovább csiszolják az elméletet és újabb fejlődési távlatokat nyissanak.

A Kommunista Szövetség alapszervezeteinek ezért a kölcsönös demokratikus kommunikáció szilárdabb kapcsolatait és tartalmasabb formáit kell kiépíteniük a társadalmi-politikai szervezetekkel, de éppen úgy a társadalmi, szakmai, tudományos és más szervezetekkel is, amelyek révén a dolgozók és öngazgatási közösségek társadalmi érdekeik különféle formáit kifejezésre juttatják. E szervezeteknek munkájukban önállónak, tagságuk iránt felelősnek kell lenniük, mert ez feltétele annak, hogy a politikai rendszerünkben rájuk váró feladatokat eredményesebben teljesíthessék. Ez azonban nem jelenti azt, hogy függetlenül kell cselekedniük és önmagukba kell zárkozniuk. E szervezetek — ideértve a Kommunista Szövetséget is — függőviszonyban állnak egymással, mert csupán egységes egészként képviselhetik az érdekek és a politikai hatalom számos önálló tényezőjének és hordozójának demokratikus szintézisét.

E kölcsönös függőség és együttműködési szükségesség legnyilvánvalóbban a Szocialista Szövetség, mint a szervezett szocialista erők egységes frontja szerepének és funkciójának alkotmányi meghatározásában mutatkozik meg, amelyben ezek megállapítják közös politikájukat és társadalmi akciójukat. A Szocialista Szövetség politikai rendszerünkben betöltött ilyen helyzete tág lehetőségeket nyújt a Kommunista Szövetségnek, főként alapszervezeteinek arra, hogy munkálkodjanak a társadalmi-politikai, társadalmi és más szervezetek szerepének megszilárdításán, s munkájuk révén serkentő erővel hassanak az osztály alkotó öntevékenységre.

Rezime

Način delovanja osnovnih organizacija SK u sistemu socijalističkog samoupravljanja

Autor polazi od konstatacije da je uloga i način delovanja subjektivnih snaga od presudnog značaja za daljnji razvoj socijalističkog samoupravljanja. Postavlja se pitanje: kako prilagoditi aktivnost SK novim uslovima, novim oblicima demokratskog udruživanja rada i delegatskom sistemu, kako delovati uspešnije unutar političkog sistema i u okviru njegovih demokratskih institucija. Ovaj rad predstavlja pokušaj da se osvetle neki aspekti ovog problema.

Socijalističko samoupravljanje, koje se temelji na Ustavu i Zakonu o udruženom radu, otvara široke mogućnosti delovanja SK u svim domenima dru-

štvenog života i rada. U izgrađivanju pravednijih i humanijih odnosa metode i načini delovanja SK prelaze institucione okvire i poprimaju oblike idejne borbe i stvaralačke političke akcije. Suština samoupravljanja je u tome da radnici ovladaju uslovima rada i slobodno raspolažu rezultatima svog rada. Težište rada SK treba da bude na upućivanju radnika i jačanju njihove dominantne uloge na svim nivoima samoupravnog i političkog odlučivanja. Uloga SK se ne iscrpljuje određivanjem smernica i ciljeva već se proširuje na druge, idejno-politički jasnije definisane, sadržaje rada. Idejni rad treba da se sadržajno približi konkretnim praktičnim potrebama ali pri tome treba izbegavati dnevni praktikizam i dogmatizam. Vodeća uloga obavezuje komuniste na stalno idejno usavršavanje kako bi što uspešnije izvršavali svoj istorijski zadatak. Autor također ukazuje na potrebu i mogućnosti suradnje SK sa drugim subjektivnim snagama, nosiocima društvenog razvoja u cilju što uspešnijeg ostvarivanja zadataka koji predstoje.

Summary

The Working Methods of the Basic Organizations of the Communist Alliance in the Selfmanaging Socialism

The author starts with the statement that the role and conduct of subjective forces is of far reaching importance for the further development of the self-managing society. The question is raised: how to adjust the activities of the Communist Alliance to new circumstances, to the latest forms of democratic association of labour and the delegate system, how to act within the framework of the political system and its democratic institutions. This study attempts to shed some light on various aspects of this problem.

Socialist selfmanagement, based on the Constitution and on the Law of associated labour, offers a wide range of opportunities for the Communist Alliance in all spheres of social work and life. While constructing a more righteous and humanitarian society, the methods of the Communist Alliance should go beyond the rigid institutional limits and assume a creative attitude in the ideological struggle. The greatest single achievement of selfmanagement is the triumph of the workers over the conditions of their labour and their free disposal with the results of labour. The Communist Alliance should assist the workers and reinforce their dominant role in political and selfmanagement decision making. Not only should they issue directives and set targets but should also tackle other very definite ideological and political problems. The ideological activity should approach the day-to-day problems but it should avoid opportunate practicisim and dogmatism. The leading role demands constant ideological improvement otherwise the party members will not be able to accomplish their historic mission. The author underlines the need and pin-points the possibilities of co-operation with the other subjective forces which participate in the struggle for better society so that they could carry out their task more successfully.

(J. J.)